

Altıncı Meditasyon ve Descartes'ın Bıraktığı Miras

Dersin Planı

- I. Altıncı Meditasyon
- II. Descartes'ın Bıraktığı Miras

I. Altıncı Meditasyon

A. Durum Değerlendirmesi: Altıncı Meditasyon'un başlangıcında Descartes nerede duruyor?

- Descartes düşünen bir şey – İkinci Meditasyon.
- Tamamen iyi bir Tanrı olduğunu kanıtlamış – Üçüncü Meditasyon.
- Açık ve seçik olarak algıladıklarının doğru olduğunu kanıtlamış – Üçüncü ve Beşinci Meditasyon.
- Birinci Meditasyon'daki şüphenin büyük kısmını hala dağıtabilmiş değil. Cisimlerin var olup olmadığını bilmiyor, öyleyse bir bedeni olup olmadığını henüz bilmiyor. Sonuç olarak, zihninin bir bedenle etkileşime girip girmediğini henüz bilmiyor ve dolayısıyla bedensel duyuların dünyayı zihnine olduğu gibi yansıtıp yansıtmadığını da henüz bilmiyor.
- Altıncı Meditasyon'un görevi bu kalan şüpheleri dağıtmak. İki engel var: (1) Zihin-Beden Etkileşimi ve (2) Kişisel Ölümsüzlük. Descartes (2)den vazgeçmeden (1)in akla yakın bir açıklamasını sunmalı.

B. Zihin-Beden Etkileşimi

- Bedeniniz ve Düşünceniz Karmaşık Şekillerde Etkileşime Girer.
- 1. DURUM 1: sizi öfkeliendiren birşey okumak. Harfler görürsünüz, sözcükleri anlarsınız ve düşüncenizde ve bedeninizde öfke hissedersiniz.
- 2. DURUM 2: cinsel arzu. Düşünceleriniz ve bedensel duyularınız birbirini besler ya da yatıştırır.
- 3. DURUM 3: bilinen bir yüzü tanımak. Duyumunuz, hafızanız ve yargınız derhal bir arada işler..
- Sizin bedeniniz sizin düşüncenizle etkileşime girer, bir başkasınıninkiyle değil. Bedeninizle sizin için düşünen şey arasında açık bir birlik vardır.

• Sorular:

1. Bu birliğin doğası nedir?
 2. Şeyler nasıl birleşir: bedeniniz ve sizin için düşünen şey? Nasıl size ait olurlar?
 3. Siz biri değil de öbürü müsünüzdür? İkisinin birliği misinizdir?
- C. Descartes birliğin bir açıklamasını vermeye çalışarak ve şu ikisinden birini savunarak başlayabilirdi:

- "Materyalizm" = "Bay Veriler" Görüşü

1. Sizin düşünme işinizi yapan şeyin kendisi beden bir parçası, örneğin beyin. Genelde "zihin" denen şey sadece bu beden parçası. Siz sadece, bir kısmı düşünme işini yapan o bedensiniz.
2. Ama bir beden parçası, bir madde parçası nasıl düşünebilir? Madde parçalarının nasıl etkileşime girdiğini anlasaydık düşünmeyi gerçekten anlar mıydık? Bu görüşe göre, gerçekten, bir takım madde parçaları, diğer parçaların nasıl birbiriyle etkileşime girdiğini anlayabilir mi?

- Aquinas'ın Görüşü

1. Siz maddi olmayan ruh ile maddi olan beden birliktedir. Sizin düşünme işinizi yapan şey ruhunuzun bir parçası. Ruhunuz bedenle birlik kurabilen bir şey.
 2. Ama, Bay Veriler görüşünde olduğu gibi, burada da, ölümden sonra nasıl baki kalıyorsunuz?
- Bay Veriler Görüşü ve Aquinas'ın Görüşü engel (1)'i aşar, engel (2)'de tökezler.

D. Descartes ne "Bay Veriler Görüşü"nü ne de "Aquinas'ın Görüşü"nü benimser.

- Siz düşünen bir şeysiniz, bakınız İkinci Meditasyon. Sizin düşünme işinizi yapan şey, bir bedenden "gerçekten ayrık" (51). Sizin düşünme işinizi yapan şey, bir bedenden farklı türden bir şey. Bu nedenle, siz bir bedenden "gerçekten ayrık"ınız. Bu nedenle, siz bir beden olmadan var olabilirsiniz, en azından Tanrı'nın kudretiyle.
- Descartes engel (2)'yi aşabilir, ama ya (1)? Descartes zihin-beden etkileşimini nasıl açıklayabilir? Onun ima ettiği birliği? "Gerçekten ayrık" olan iki şey nasıl bir birlik oluşturabilir? Güvenilir duyular için gerekli birliği nasıl oluşturabilirler? Descartes cesur bir şekilde dener, Tanrı'nın ve beyin epifizinin yardımıyla.
- Uzlaşma: o engel (1) ile en az Aquinas ve Veriler'in engel (2) ile yaşadığı kadar sıkıntı yaşar.

II. Descartes'in Bıraktığı Miras

A. Kartezyen Şüphecilik.

- Descartes bütün inançları şüpheyeye atan ilk filozof değildir. Ama Birinci Meditasyon'daki şüphe o zamandan beri felsefecileri esir almıştır.
1. Gördüğümüz gibi, bazıları Kartezyen şüphenin akla aykırı olduğunu savunur.
 2. Diğerleri, onun olası olduğu düşüncesine kapılarak, nasıl herhangi bir bilgi sahibi olabileceğimize karar vermeye çalışmışlardır.
- Neden böyle? Kaba bir tahmin:
1. Hatırlayın ki Descartes modern bilimin doğduğu dönemde yaşadı: hareket halinde maddenin bilimi.
 2. Bu, modern felsefenin kalbinde bir "Bilim Paradoksu"na yol açar: "İnsanlar nasıl bilimin hem nesnesi hem uygulayıcısı olabilirler? Eğer bizler nesnelere, o zaman insanlar maddidir. Ama nasıl düşünebiliyoruz? Öte yandan, eğer uygulayıcıysak, o zaman maddi olmayan şeyleriz. Ama nasıl bilenebiliriz?"
 3. Descartes bu paradoksu takdir eden ve onu çözmeye çalışan ilk filozoftu. Bu, felsefecilerin o zamandan beri çözmeye çalıştıkları bir paradokstur.

B. Kartezyen İkicilik

- Descartes'ın ele aldığı "Bilim Paradoksu" düşünen bir şeyin maddi bir şey olmadığı varsayımına dayanır. Düşünmek, bedenin değil, zihnin etkinliğidir.
1. Bu, Descartes'ın Altıncı Meditasyon'da kabul ettiği iddiadır.

2. "[B]enim ...bedenimden bütünüyle ve tam anlamıyla ayrı" olduğum (Altıncı Meditasyon, dokuzuncu paragraf) çıkarımına dayanır.
 3. Ölümden sonra hayatta kalacaksam bedenim değil ruhum ben olmalı.
 4. Ancak Descartes bunun farkındadır ve bir bedeni olduğu iddiasını savunur.
- İkilik insanların ikili bir bileşimden oluştuğu görüşüdür. Bu tezin iki kısmı vardır: Birincisi: insan = beden + zihin. İkincisi: zihin ve beden gerçekten ayrıktırlar. Bu görüşün bıraktığı miras:
 1. Herkes insanların gerçekte tek bir töz olduğunu kabul eder. Bir insan "bir makinadaki hayalet" değildir. Ama bu iki yan nasıl birleşerek bir birlik oluşturur. Duyumsamada zihinler ve beden nasıl etkileşime girer?
 2. Bu bilmece ve sorunlara rağmen, ikilik Descartes'ın modern felsefeye bıraktığı mirasların bir diğeridir.

Gelecek Sefere: Modern politik felsefeyi başlatan Hobbes'a bakmaya başlayın.